

I

La Julieta va venir expressament a la pastisseria a dir-me que, abans de rifar la toia, rifarien cafeteres; que ella ja les havia vistes: precioses, blanques, amb una taronja pintada, partida en dues meitats, que ensenyava els pinyols. Jo no tenia ganes d'anar a ballar, ni tenia ganes de sortir perquè m'havia passat el dia despatxant dolços, i les puntes dels dits em feien mal de tant estrènyer cordills daurats i de tant fer nusos i agafadors. I perquè coneixia la Julieta, que a la nit no li venia de tres hores i tant li feia dormir com no dormir. Però em va fer seguir vulgues no vulgues, perquè jo era així, que patia si algú em demanava una cosa i havia de dir que no. Anava blanca de dalt a baix: el vestit i els enagos emmidonats, les sabates com un glop de llet, les arracades de pasta blanca, tres braçalets rotllana que feien joc amb les arracades i un portamonedes blanc, que la Julieta em va dir que era d'hule, amb la tanca com una petxina d'or.

Quan vam arribar a la plaça els músics ja tocaven. El sostre estava guarnit amb flors i cadeneta de paper de tots colors: una tira de cadeneta, una tira de flors. Hi havia flors amb una bombeta a dintre i tot el sostre era com un paraigua

a l'inrevés, perquè els acabaments de les tires estaven lligats més enlaire que no pas el mig, on totes s'ajuntaven. La cinta de goma dels enagos, que havia patit molt per passar-la amb una agulla de ganxo que no volia passar, cordada amb un botonet i una nanseta de fil, m'estrenyia. Ja devia tenir un senyal vermell a la cintura. De tant en tant respirava fort, per eixamplar la cinta, però així que el vent m'havia sortit per la boca la cinta tornava a fer-me el martiri. L'entarimat dels músics estava voltat d'esperguera fent barana i l'esperguera estava guarnida amb flors de paper lligades amb filferro primet. I els músics suats i en mànigues de camisa. La meva mare morta feia anys i sense poder-me aconsellar i el meu pare casat amb una altra. El meu pare casat amb una altra i jo sense la meva mare que només vivia per tenir-me atencions. I el meu pare casat i jo joveneta i sola a la plaça del Diamant, esperant que rifessin cafeteres, i la Julieta cridant perquè la veu li passés per damunt de la música, ino seguis que et rebregaràs!, i davant dels ulls les bombetes vestides de flor i les cadenetes enganxades amb pasta d'aigua i farina i tothom content, i mentre badava una veu a l'orella va dir-me, ¿ballem?

Mig d'esma vaig contestar que no en sabia i em vaig girar a mirar. Em vaig topar amb una cara que de tan a prop que la tenia no vaig veure prou bé com era, però era la cara d'un noi. És igual, em va dir, jo en sé molt i n'hi ensenyaré. Vaig pensar en el pobre Pere que en aquelles hores estava tancat al soterrani del Colón fent la cuina amb davantal blanc, i vaig fer el disbarat de dir:

¿I si el meu promès ho sap?

Aquell noi es va acostar encara més a la vora i va dir rient, ¿tan petita i ja té promès? I quan va riure els llavis se li van estirar i li vaig veure totes les dents. Tenia uns ulls de mico i duia una camisa blanca amb ratlleta blava, amarada sota dels braços, i amb el botó del coll descordat. I aquell noi tot d'una se'm va girar d'esquena i es va aixecar de puntetes i es va decantar d'una banda a l'altra i es va tornar a girar de cara a mi i va dir, dispensi, i es va posar a cridar: ¡Ei!... ¿que m'heu vist l'americana? ¡Estava al costat dels músics! ¡En una cadira! ¡Ei!... I em va dir que li havien pres l'americana i que tornava de seguida i si volia fer el favor d'esperar-lo. Es va posar a cridar: ¡Cintet!... ¡Cintet!

La Julieta, de color de canari, brodada de verd, va sortir de no sé on i em va dir, tapa'm que m'haig de treure les sabates... no puc més... Li vaig dir que no em podia moure perquè un jove que buscava l'americana i volia ballar amb mi de totes passades m'havia dit que l'esperés. I la Julieta va dir, balleu, balleu... I feia calor. Les criatures tiraven coets i piu-les per les cantonades. A terra hi havia pinyols de síndria i pels racons closques de síndria i ampolles buides de cervesa i pels terrats també engegaven coets. I pels balcons. Veia cares lluents de suor i nois que es passaven el mocador per la cara. Els músics contents i toquem. Tot com una decoració. I el pas doble. Em vaig trobar anant amunt i avall i com si vingués de lluny, de tan a la vora, vaig sentir la veu d'aquell noi que em deia, iveu com sí que en sap de ballar! I sentia olor de suor forta i olor d'aigua de colònia esbravada. I els

ulls de mico llunts ran dels meus i a cada banda de la cara la medalleta de l'orella. La cinta de goma clavada a la cintura i la meva mare morta i sense poder-me aconsellar, perquè vaig dir a aquell noi que el meu promès feia de cuiner al Colón i va riure i em va dir que el planyia molt perquè al cap d'un any jo seria la seva senyora i la seva reina.

I que ballaríem la toia a la plaça del Diamant.

La meva reina, va dir.

I va dir que m'havia dit que al cap d'un any seria la seva senyora i que jo ni me l'havia mirat, i el vaig mirar i aleshores va dir, no em miri així, perquè m'hauran de collir de terra, i va ser quan li vaig dir que ell tenia els ulls de mico i vinga riure. La cinta a la cintura semblava un ganivet i els músics, itararí! itararí! I la Julieta no es veia enlloc. Desapareguda. I jo amb aquells ulls al davant que no em deixaven com si tot el món s'hagués convertit en aquells ulls i no hi hagués cap manera d'escapar-ne. I la nit anava endavant amb el carro de les estrelles i la festa anava endavant i la toia i la noia de la toia, tota blava, giravoltant... La meva mare al cementiri de Sant Gervasi i jo a la plaça del Diamant... ¿Ven coses dolces? ¿Mel i confitura?... I els músics, cansats, ficant les coses a dintre les fundes i tornant-les a treure de dintre de les fundes perquè un veí pagava un vals per tothom i tots com baldufes. Quan el vals es va acabar la gent va començar a sortir. Jo vaig dir que havia perdut la Julieta i aquell noi va dir que ell havia perdut en Cintet i va dir, quan estarem ben sols, tota la gent desada a dintre de les cases i els carrers buits, vostè i jo ballarem un vals de punta a la plaça del Diamant...

volta que volta... Colometa. Me'l vaig mirar molt amoïnada i li vaig dir que em deia Natàlia i quan li vaig dir que em deia Natàlia encara riu i va dir que jo només em podia dir un nom: Colometa. Va ser quan vaig arrencar a córrer i ell corria al meu darrera, no se m'espanti... ¿que no veu que no pot anar tota sola pels carrers, que me la robarien?... i em va agafar pel braç i em va aturar, ¿que no veu que me la robarien, Colometa? I la meva mare morta i jo aturada com una bleada i la cinta de goma a la cintura estrenyent, estrenyent, com si estigués lligada en una branqueta d'esperguera amb un filferro.

I vaig tornar a córrer. I ell al meu darrera. Les botigues tancades amb la persiana de canaleta avall i els aparadors plens de coses quietes com ara tinters i assecants i postals i nines i roba desplegada i pots d'alumini i gèneres de punt... I vam sortir al carrer Gran, i jo amunt, i ell al meu darrera i tots dos corrent, i, al cap d'anys, encara de vegades ho explicava, la Colometa, el dia que la vaig conèixer a la plaça del Diamant, va arrencar a córrer i davant mateix de la parada del tramvia, ipataplaf! els enagos per terra.

La nanseta de fil es va trencar i allà van quedar els enagos. Vaig saltar per sobre, vaig estar a punt d'enganxar-m'hi un peu i vinga córrer com si m'empaitessin tots els dimonis de l'infern. Vaig arribar a casa i a les fosques em vaig tirar al llit, al meu llit de noia, de llautó, com si hi tirés una pedra. Tenia vergonya. Quan em vaig cansar de tenir vergonya, em vaig treure les sabates d'un cop de peu i em vaig desfer els cabells.

I en Quimet, al cap d'anys, encara ho explicava com si fos una cosa que ens acabés de passar, se li va trencar la cinta de goma i corria com el vent...

II

Va ser molt misteriós. M'havia posat el vestit de color de fusta de rosa, una mica massa prim pel temps, i tenia pell de gallina tot esperant en Quimet en una cantonada. Des de darrera d'una persiana de ballesta, al cap d'una estona de fer els gegants, em va semblar que algú em mirava, perquè vaig veure que les ballestes, d'una banda, s'havien mogut una mica. Amb en Quimet havíem quedat que ens trobaríem a la vora del Parc Güell. Va sortir un nen d'una entrada, amb un revòlver al cinturó i una escopeta apuntada i va passar fregant-me les faldilles i cridant, meequi... meequi...

Van abaixar les ballestes de la persiana, la persiana es va obrir de bat a bat i un jove amb pijama va fer pst... pst... amb els llavis i, amb un dit fent ganxo, em feia senyal que m'hi acostés. Per estar-ne més segura em vaig posar un dit al pit com assenyalant-me i, mirant-lo, vaig dir baixet, ¿jo? Sense sentir-me em va entendre i va fer que sí amb el cap, que el tenia preciós, i vaig travessar el carrer i m'hi vaig acostar. Quan vaig ser al peu del balcó el jove em va dir, entra, que farem una dormideta.

Em vaig tornar de mil colors i me'n vaig entornar enrabiada, sobretot amb mi mateixa, i amb angúnia perquè

sentia que el jove em mirava l'esquena i em travessava la roba i la pell. Em vaig posar d'una manera que el jove del pijama no em veiés, però tenia por que, mig amagada, el que no em veiés fos en Quimet. Pensava a veure què passaria, perquè era la primera vegada que ens havíem de trobar en un parc. Al dematí havia fet molts disbarats pensant en la tarda perquè tenia un neguit que no em deixava viure. En Quimet m'havia dit que ens trobaríem a dos quarts de quatre i no va venir fins a dos quarts de cinc; però no li vaig dir res perquè vaig pensar que potser l'havia entès malament i el que s'havia equivocat era jo i com que ell no va dir ni mitja paraula d'excusa... Ni vaig gosar dir-li que els peus em feien mal de tant estar dreta perquè duia sabates de xarol, molt calentes, i que un jove s'havia pres llibertats. Vam començar a pujar amunt sense dir-nos ni una trista paraula i quan vam ser a dalt de tot em va passar el fred i la pell se'm va tornar a fer llisa com sempre. Li volia explicar que havia renyit amb en Pere, que tot estava llest. Ens vam asseure en un banc de pedra en un racó perdut, entre dos arbres fins de fulla, amb un merlot que pujava de baix, anava d'un arbre a l'altre fent un crit petit, una mica enrogallat, i estàvem una estona sense veure'l fins que tornava a sortir de baix quan ja no hi pensàvem i sempre feia el mateix. Sense mirar-lo, per la cua de l'ull, veia en Quimet que mirava les cases, petites i lluny. A l'últim va dir, ¿no et fa por, aquest ocell?

Li vaig dir que m'agradava molt i ell em va dir que els ocells negres, encara que fossin merlots, la seva mare sempre li havia dit que portaven desgràcia. Totes les altres ve-

gades que amb en Quimet ens havíem trobat, després del primer dia a la plaça del Diamant, la primera cosa que em preguntava, tirant el cap i el cos endavant, era si ja havia renyit amb en Pere. I aquell dia no m'ho preguntava i jo no sabia de quina manera començar a dir-li que ja havia dit a en Pere que, amb mi, no podia ser. I em sabia molt greu d'haver-li-ho dit, perquè en Pere s'havia quedat com un llumí quan, després d'haver-lo encès, el bufen. I quan pensava que havia renyit amb en Pere sentia una pena per dintre i la pena em feia adonar que havia fet una mala acció. Segur: perquè jo, que de dintre sempre havia estat molt natural, quan em recordava de la cara que havia fet en Pere, sentia la pena dolenta molt endins, com si al mig de la meva pau d'abans s'obris una porteta que tancava un niu d'escorpins i els escorpins sortissin a barrejar-se amb la pena i a fer-la punxent i a escampar-se'm per la sang a fer-la negra. Perquè en Pere, amb la veu escanyada i les nines dels ulls amb el color entelat que li tremolava, em va dir que li havia desfet la vida. Que l'havia convertit en una mica de fang de no res.

I va ser tot mirant el merlot que en Quimet va començar a parlar del senyor Gaudí, que el seu pare l'havia conegut el dia que el va aixafar el tramvia, que el seu pare havia estat un dels que l'havien dut a l'hospital, pobre senyor Gaudí tan bona persona, ves quina mort més de misèria... I que al món no hi havia res com el Parc Güell i com la Sagrada Família i la Pedrera. Jo li vaig dir que, tot plegat, massa ondes i massa punxes. Em va donar un cop al genoll amb el cantell de la mà que em va fer anar la cama enlaire de sorpresa i em

va dir que si volia ser la seva dona havia de començar per trobar bé tot el que ell trobava bé. Va fer-me un gran sermó sobre l'home i la dona i els drets de l'un i els drets de l'altre i quan el vaig poder tallar vaig preguntar-li:

—¿I si una cosa no m'agrada de cap de les maneres?

—T'ha d'agradar, perquè tu no hi entens.

I altra vegada sermó: molt llarg. Va sortir molta gent de la seva família: els seus pares, un oncle que tenia capeleta i reclinatori, els seus avis i les dues mares dels Reis Catòlics que eren, deia ell, les que havien assenyalat el bon camí.

I aleshores, que de primer no ho vaig acabar d'entendre, perquè ho va ajuntar amb altres coses que deia, va dir, pobra Maria... I altra vegada les mares dels Reis Catòlics i que potser ens podríem casar aviat perquè ja tenia dos amics que li buscaven casa. I que em faria uns mobles que així que els veuria cauria d'esquena perquè per alguna cosa era ebenista i que ell era com si fos Sant Josep i que jo era com si fos la Mare de Déu.

Tot ho deia molt content i jo anava pensant què havia volgut dir quan havia dit, pobra Maria... i m'anava ensopint de la mateixa manera que s'anava ensopint la claror, i el merlot sense cansar-se sempre sortint de baix i anant d'un arbre cap a un altre i tornant a sortir de baix com si fossin molts merlots que s'hi dediquessin.

—Faré un armari que servirà per tots dos, de dos cosos, amb fusta d'arbre ampolla. I quan tindrè el pis moblat, faré el lletet del nen.

Em va dir que les criatures li agradaven i no li agradaven. Que anava molt a llunes. El sol es ponia i allà on ja no era, l'ombra es tornava blava i feia estrany de mirar. I en Quimet parlava de fustes, que si una fusta que si una altra, que si la xicranda, que si la caoba, que si el roure, que si l'alzina... Va ser aleshores, me n'he recordat i me'n recordaré sempre, que em va fer un petó i així que va començar a fer-me el petó vaig veure Nostre Senyor a dalt de tot de casa seva, ficat a dins d'un núvol inflat, voltat d'una sanefa de color de mandarina, que se li anava descolorint d'una banda, i Nostre Senyor va obrir els braços a gran amplada, que els tenia molt llargs, va agafar el núvol per les vores i es va anar tancant a dintre com si es tanqués a dintre d'un armari.

—Avui no havíem d'haver vingut.

I va lligar el primer petó amb un altre i tot el cel es va emboirar. Jo veia el núvol que anava fugint a poc a poc i van sortir altres núvols més primets i tots es van posar a seguir el núvol que anava ple i en Quimet tenia gust de cafè amb llet. I va cridar, ija tanquen!...

—¿Com ho saps?

—¿Que no has sentit el xiulet?

Ens vam aixecar, el merlot va fugir esparverat, l'aire em feia voleiar les faldilles... i avall, caminets avall. Asseguda en un banc de rajoleta hi havia una nena que es ficava els dits al nas i després passava el dit per una estrella de vuit puntes que hi havia a l'esquena del banc. Duia un vestit del mateix color que el meu i ho vaig dir a en Quimet. No em va contestar. Quan vam sortir al carrer li vaig dir, mira, encara entra

gent... i em va dir que no m'amoïnés que aviat els traurien. Anàvem carrers avall i en el moment que estava a punt de dir-li, ¿saps?, amb en Pere ja hem renyit, es va aturar en sec, se'm va plantar al davant, em va agafar pels braços i em va dir, mirant-me com si fos una persona de mala llei, pobra Maria...

Vaig estar molt a punt de dir-li que no patís, que em digués què li passava amb la Maria... Però no vaig gosar. Em va deixar anar els braços, se'm va posar al costat altra vegada, i avall, fins que vam arribar a la Diagonal-Passeig de Gràcia. Vam començar a voltar un pilot de cases, i jo no podia més amb els meus peus. Quan feia mitja hora que voltàvem es va tornar a parar, em va tornar a agafar pels braços, estàvem sota d'un fanal, i quan ja em pensava que tornaria a dir, pobra Maria, i m'aguantava la respiració esperant que ho digués, va dir amb ràbia:

—iSi no haguéssim baixat de pressa, allà dalt, entre el merlot i tot plegat, no sé pas què hauria passat!... ¡Però no te'n fiïs, perquè el dia que et podré arreplegar et baldaré!

Vam anar voltant cases fins a les vuit, sense dir-nos ni mitja paraula, com si fóssim muts del néixer. Quan vaig estar sola vaig mirar el cel i només era negre. I no sé... tot plegat, molt misteriós...